

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

ZHODNOTENIE FINANCOVANIA ROZPOČTU OBCE

Bakalárska práca

Študijný program:	Účtovníctvo
Študijný odbor:	69209700 účtovníctvo
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	Alexandra Ferenczi Vaňová, Ing. PhD

Nitra 2011

Erika Zlatňanská

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Erika Zlatňanská vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Zhodnotenie financovania rozpočtu obce“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 13.05.2011

Erika Zlatňanská

Pod'akovanie

Vyjadrujem pod'akovanie Alexandre Ferenczi Vaňovej, Ing. PhD. za pripomienky a odbornú pomoc pri vypracovaní bakalárskej práce.

Abstrakt

Obec predstavuje samostatný právny a ekonomický subjekt. Zabezpečuje kvalitu života občanov, ktorí žijú na jej území, koordinuje činnosť ekonomických subjektov a občanov v súlade s obecnými záujmami, spolupracuje s okolitými obcami, hospodári s vlastným majetkom a príjmami obce. Obec prostredníctvom rozpočtu, ktorý je základný nástroj financovania obce riadi financovanie úloh a svoje hlavné funkcie v rozpočtovom roku.

Rozpočet obce Tesárske Mlyňany je vyrovnaný, zostavuje sa ako viacročný a člení sa na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Pri zostavovaní obec vychádza z návrhu rozpočtu verejnej správy, štátneho rozpočtu a tiež z výsledkov hospodárenia v predošlom období.

Prvú časť práce tvorí teoretická časť, ktorá pozostáva z prehľadu poznatkov odborníkov z účtovníctva, ekonomiky a manažmentu, verejnej, štátnej správy a samosprávy.

V metodologickej časti je charakteristika obce. Vlastná práca je zameraná na zhodnotenie financovania rozpočtu obce, v ktorej sme pri posúdení vývoja finančných ukazovateľov za obdobie rokov 2008 – 2010 použili bázický index. Pri posúdení majetku obce sme sa zamerali na analýzu zadĺženosti obce v sledovanom období.

V závere práce sú vyhodnotené ukazovatele, ktoré sme si pre spracovanie práce vybrali a ktorých vývoj sme v práci zhodnotili ako aj ich dopad v budúcnosti pre programový rozpočet obce Tesárske Mlyňany.

Kľúčové slová: verejná správa, samospráva, rozpočet, príjmy, výdavky, účtovníctvo.

Abstract

A village is a separate legal and economic entity. It ensures the quality of life of its citizens, coordinates the activities of economic entities and citizens in accordance with common interests. It cooperates with neighborhood municipalities, manages its own assets and income. Village governs financing of its own tasks and its main functions in the financial year by use the budget, which is the basic financing instrument.

The budget of Tesárske Mlyňany is well balanced; it is designed for several years and consists of current budget, capital budget and financial operations. The process of drawing up the budget is determined by general government budget, state budget and also by the economic results in the previous period.

The first part of the thesis consists of the theoretical outline of the general knowledge of accounting, economics and management, as well as that of public, state and local governments. The characteristic features of the village are described in the methodological part of the thesis. It is focused on the evaluation of budgetary financing of the village in which the development of financial indicators for the period 2008 – 2010 was assessed by means of base index. In the assessment of the property of the village we focused on the analysis of indebtedness of the village during the above mentioned period.

In conclusion the chosen indicators were evaluated on the basis of their impact on future budget program of Tesárske Mlyňany.

Keywords: public administration, self-government, budget, income, expenditure, accounting.

Obsah

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1 Verejná správa a verejné financie.....	9
1.2 Samospráva, obec a obecný rozpočet.....	11
1.3 Účtovníctvo.....	16
2 Cieľ práce	18
3 Metodika práce.....	19
Charakteristika obce.....	19
4 Výsledky práce.....	22
4.1 Majetok obce.....	22
4.1.1 Aktíva a pasíva obce.....	22
4.2 Finančné hospodárenie obce Tesárske Mlyňany.....	24
4.2.1 Celkový rozpočet obce.....	25
4.3 Príjmy rozpočtu obce.....	29
4.3.1 Cudzie príjmy obce.....	29
4.3.2 Vlastné príjmy obce.....	31
4.4 Výdavky rozpočtu obce.....	34
4.4.1 Bežné výdavky obce.....	35
4.4.2 Kapitálové výdavky obce.....	37
4.4.3 Finančné operácie.....	39
4.5 Programový rozpočet.....	40
Záver.....	41
Zoznam použitej literatúry.....	44

Úvod

Súčasná ekonomika Slovenskej republiky je ohrozená svetovou hospodárskou krízou. Schodok hospodárenia štátu Slovenskej republiky sa prehĺbil a dosiahol deficit štátneho rozpočtu viac ako jednu miliardu Eur. V medzinárodnom porovnaní je však bilancia hospodárenia štátu lepšia v porovnaní s predchádzajúcim rokom, čo bolo spôsobené miernym poklesom výdavkov a pozitívnejším vývojom príjmov. Základné výdavky na chod štátu sa súčasnej vláde podarilo oproti minulému roku znížiť čo však nepostačuje a dlhy štátu neustále rastú.

Medziročný rast celkových príjmov podporili daňové príjmy, ako aj príjmy z grantov a transferov. Daňové príjmy štátu dosiahli medziročný nárast o 8 percent, výber dane z príjmov právnických osôb stúpol o viac ako 50 percent a výber daní z pridanej hodnoty stúpol o necelých 5 percent. Príjmy zo spotrebných daní naopak klesli o 5 percent, zrážková daň o necelých 7 percent a pri dani z príjmov fyzických osôb, ktorú takmer celú odvádza štát do rozpočtov obecnej samosprávy evidovalo ministerstvo financií záporných 93 mil. Eur.

Na strane výdavkov eviduje štát mierny medziročný pokles bežných výdavkov.

Štát by mal v tomto roku podľa schváleného zákona o štátnom rozpočte hospodáriť s príjmami vyše 13 mil. eur a výdavkami vyše 16 mil. eur, čo predstavuje deficit štátneho rozpočtu v objeme okolo 3 mil. eur. Schodok verejných financií má dopad na samosprávu. Táto skutočnosť priniesla pre obce prepád podielových daní, svetová finančná a hospodárska kríza má priame dopady na rozpočty obcí a ich ekonomickú stabilitu. Obciam to prinieslo nedostatok disponibilných finančných zdrojov.

V rámci protikrizových opatrení dostali obce v minulom roku zo štátneho rozpočtu mimoriadne dotácie, ktoré boli určené na vykrytie výpadku dane z príjmov fyzických osôb.

Z dôvodu prekonania týchto finančných ťažkostí sa obce snažia dobre hospodáriť, viacej šetriť aby neboli nútené brať úvery na prežitie. V obecnom rozpočte je potrebné rozumne rozdeliť peniaze na nevyhnutné potreby a zamerať sa najmä na vytvorenie rezervy v rozpočte obce pre potrebnú spoluúčasť pri financovaní projektov v rámci Európskej únie, pričom treba využiť každú výzvu pre zabezpečenie rozvoja obce.

Hospodárska kríza dostala rozpočty obcí na pokraj kolapsu. Podielové dane, z ktorých obce platia bežné výdavky sú nepostačujúce a obce financujú len nevyhnutné činnosti.

Nižšie podielové dane sú odrazom zníženia zamestnanosti a platov v dôsledku hospodárskej krízy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb v roku 2009 bol znížený v porovnaní s rokom

2008 o 30% čo malo veľký vplyv na rozpočty obcí. Prognóza na rok 2010 nebola lepšia. Ani v najbližšom období nemôžeme očakávať zlepšenie.

Za dlhmi samosprávy sú prevažne dôsledky hospodárske krízy ale sú to často aj dlhy, za ktoré môže neskúsené vedenie obcí. Starostovia majú nereálne plány, púšťajú sa do projektov, na ktoré nemajú dostatok financií a tak zadlžujú obec, preto je potrebné príprave rozpočtu obce venovať dostatočnú vážnosť, pretože rozpočty obcí sú hlavným nástrojom financovania obce. Práve predznačenými problémami financovania konkrétnej obce sa zaoberá predkladaná bakalárska práca.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Téma bakalárskej práce predstavuje široký okruh problematiky, preto sú citácie autorov rozdelené do podkapitol podľa jednotlivých okruhov.

1.1 Verejná správa a verejné financie

Verejná správa je podľa **Chlebovcovej, H., Lorenovej, S. (2005)** chápaná ako služba verejnosti aj keď v mnohých smeroch má aj donucovací charakter. Obsahovo je vecou verejnej správy všetko, čo je všeobecne uznávané za záujem verejnosti, teda vecí, v ktorých záujmy širšieho okruhu ľudí (obyvateľov, občanov, voličov atď.) prevládajú nad záujmami jednotlivých osôb (subjektov).

Rěhůřek, M. (2000) uvádza, správa vecí verejných je širším pojmom, zahrňuje všetky činnosti vykonávané štátom vo verejnom záujme: zákonodarné, výkonné, kontrolné a pod., teda správu všetkých vecí, ktoré nie sú predmetom individuálneho či súkromného záujmu občanov. Pojem verejná správa, zahrňuje činnosti, ktoré sú predmetom verejného záujmu, ale súvisia predovšetkým s výkonnou funkciou štátu.

Verejný sektor je kategóriou trhovej ekonomiky. Je spojený so vzájomnou koexistenciou dvoch sfér hospodárenia: súkromného a verejného hospodárenia. **Pěliová, J., Vincúrová, Z. (2006)** považujú za rozhodujúcu charakteristikou verejného sektora to, že je financovaný z verejných zdrojov, prostredníctvom verejných financií. Tým sa odlišuje od súkromného sektora, ktorý je naopak financovaný zo súkromných zdrojov. To však nevylučuje, aby v niektorých oblastiach neboli do súkromného sektora presúvané verejné zdroje a naopak. Verejná správa je viazaná právnym poriadkom. Môže vykonávať a spravovať len to, čo je určené a stanovené zákonom alebo inými všeobecne záväznými právnymi predpismi

Berčık, P. (2002) konštatuje, že v ekonómii je verejná správa predovšetkým jedným z odvetví národného hospodárstva a preto aj výkony verejnej správy sa započítavajú do tvorby hrubého domáceho produktu. Ako v iných odvetviach, aj vo verejnej správe sa pracuje s takými faktormi, ako sú pracovníci (pracovné sily), investičný majetok, náklady, príjmy, spotreba materiálu a energie a atď. Na rozdiel od odvetví materiálnej produkcie, je ale výsledkom činnosti verejnej správy nemateriálny produkt ako služba, spočívajúca hlavne vo vytváraní informácií záväzného charakteru vo forme individuálneho právneho aktu t.j. rozhodnutia. Vo všeobecnej rovine sú tieto otázky vecou verejnej ekonomie, pretože

špecifický charakter týchto služieb neumožňuje (ba priamo vylučuje) ich trhovú realizáciu. V tomto zmysle je verejná správa jedným z najcharakteristickejších prvkov verejného sektora.

Škultéty, P. (2005) tvrdí, že verejná správa ako správa verejných záležitostí je správa vo verejnom záujme a subjekty, ktoré ju vykonávajú, realizujú ju ako právom uloženú povinnosť, a to zo svojho právneho postavenia ako verejnoprávnych subjektov. Naproti tomu súkromná správa spravuje len súkromné záležitosti, vykonávajú ju súkromné osoby, ktoré sledujú vlastné ciele.

Verejný rozpočet podľa **Sysákovej, V., Nináčovej, V. (2007)** predstavuje centralizovaný peňažný fond na príslušnej vládnej úrovni. Úroveň centralizácie verejného rozpočtu zodpovedá modelovému usporiadaniu štátu. V nadväznosti na model štátu verejnej správy člením verejný rozpočet na štátny rozpočet, rozpočet územnej samosprávy a miestny rozpočet.

Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy definuje rozpočet verejnej správy ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky štátu. Zostavuje sa každoročne najmenej na tri rozpočtové roky. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet verejnej správy tvoria:

- a) štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok a súhrn rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na príslušný rozpočtový rok,
- b) štátny rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a súhrn rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku,
- c) štátny rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavil štátny rozpočet podľa písmena b), a súhrn rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavili rozpočty podľa písmena b).

Štátny rozpočet je základný finančný plán štátu, uvádza **Beňová, E. (2005)** vyjadrený v číslach a schválený parlamentom, ktorý je nástrojom riadenia hospodárstva, či nástrojom štátnej finančnej politiky, aj nástrojom v rukách štátu vlády na zasahovanie do ekonomiky.

Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy definuje štátny rozpočet ako základnú súčasť rozpočtu verejnej správy a zabezpečuje sa ním financovanie hlavných funkcií štátu v príslušnom rozpočtovom roku. Štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok obsahuje rozpočtované príjmy, rozpočtované výdavky a finančné operácie so štátnymi finančnými aktívami a iné operácie, ktoré ovplyvňujú stav štátnych finančných aktív alebo štátnych finančných pasív.

Verejné príjmy sú podľa **Péliovej, J., Vincúrovej, Z. (2006)** prostriedky, ktoré majú podobu dôchodkov, ktorými sa prerozdeľuje v prospech iných subjektov, ako vlády, prípadne

rôznych inštitúcií. Pod verejnými príjmami chápeme všetky rozpočtové príjmy štátneho rozpočtu, miestneho rozpočtu a štátnych účelových fondov.

Dominantné postavenie majú príjmy štátneho rozpočtu. Prevažná časť verejných príjmov slúži na financovanie verejných statkov. Ďalšia časť sa prerozdeľuje v podobe transferov medzi rozpočtami jednotlivých stupňov rozpočtovej sústavy. Za verejné príjmy môžeme považovať dane, odvody, poplatky, clo, príspevky, dávky, prirážky ako aj pôžičky a úvery, ostatné príjmy.

Zákon o rozpočtových pravidlách č . 523/2004 Z.z. definuje, že výdavky štátneho rozpočtu sa rozpočtujú a poskytujú formou bežných výdavkov a kapitálových výdavkov. Vecné vymedzenie bežných výdavkov a kapitálových výdavkov obsahuje ekonomická klasifikácia výdavkov. Kapitálové výdavky možno použiť aj v nasledujúcich rozpočtových rokoch až do ich vyčerpania na určený účel.

Verejné výdavky predstavujú tok finančných prostriedkov, uvádzajú **Péliová, J., Vincúrová, Z. (2006)** a sú v rámci verejnej rozpočtovej sústavy alokované na realizáciu rôznych fiškálnych funkcií štátu a to na princípe nenávratnosti (čiastočnej alebo úplnej) a neekvivalencie. Zdrojom krytia verejných výdavkov sú v rámci verejných rozpočtov verejné príjmy, alebo môže dôjsť k dlhovému financovaniu.

1.2 Samospráva, obec a obecný rozpočet

Konečný, S. (2006) tvrdí, že samospráva predstavuje nezávislosť a autonómnosť určitých územných celkov a záujmových združení, ktoré samostatne rozhodujú o príslušných otázkach miestneho významu.

V súčasnej dobe možno samosprávu v najvšeobecnejšej podobe vymedziť ako samostatnú, nezávislú a slobodnú sebasprávu. Jej základom je slobodný jedinec spájajúci sa silnými jednotlivcami na báze určitých spoločných záujmov, politického zmýšľania, profesie, alebo , a to hlavne územia, na ktorom žije resp. žijú tí, ktorých toto územie spája.

Samospráva podľa **Belájovej, A., Balážovej, E. (2004)** predstavuje oprávnenie obcí a regiónov samostatne rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva žijúceho na území mesta, dediny, regiónu.

Podľa **Řehuřeka, M. (2000)** funkcia samosprávy spočíva v tom, že jej členovia sú pod permanentnou a bezprostrednou kontrolou všetkých ostatných, ktorí majú väčšinou možnosť ovplyvňovať ich rozhodnutia a iniciovať odvolanie volených zástupcov. V tomto zmysle často

dochádza k zjednodušenému a nepresnému výkladu pojmu samospráva a slovná časť „samo“ sa vysvetľuje tak, že všetky subjekty samosprávy sa považujú za priamych vykonávateľov spoločných rozhodnutí. Tvrdí, že základným prvkom je samosprávny spôsob ich vnútornej činnosti a úsilie o väčšiu či menšiu účasť na organizácii spoločenského a politického života.

Medzi dôležité právomoci orgánov samosprávy podľa **Gozoru, V. (2007)** patrí aj ich spôsobilosť vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré im umožňujú plnenie samosprávnych úloh.

Kosorín, F. (2003) konštatuje, že samosprávu možno členiť z viacerých hľadísk, napr. v zmysle právnom, miestnom (územnom) a záujmovom. Politické hľadisko predstavuje samosprávu ako modernú demokraciu, ktorá kladie dôraz na vykonávanie činnosti priamo členmi týchto samospráv, a to dobrovoľne, čestne a príp. aj bezplatne. Právne hľadisko zdôrazňuje ústavné a zákonné záruky existencie samosprávy a skutočnosť, že nositelia samosprávy vykonávajú verejné záležitosti svojím menom a samostatne, bez priamych zásahov nadriadených orgánov, ale vždy na základe zákona.

Podľa **Gozoru, V. (2007)** je obec právnickou osobou, ktorá je spôsobilá mať práva a povinnosti, má vlastnú spôsobilosť na právne úkony. Obec má svoj názov, katastrálne územie, právo na vlastné symboly (erb, vlajka, pečať, hymna) a združovať sa s inými obcami.

Zákon o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. definuje, že Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Orgonik, P. (2008) považuje rozpočet ako plánovací nástroj riadenia peňažnej hotovosti (financií) založený na predstave a pohybe peňazí. Oproti účtovníctvu je rozpočet projekciou budúcich príjmov a výdavkov a používa sa na plánovanie a riadenie finančných transakcií. Pracuje sa s pojmami:

- príjmy (sú časťou výnosov),
- výdavky (sú časťou nákladov),
- finančné operácie príjmové a výdavkové.

Rozpočet obce je možné charakterizovať ako decentralizovaný peňažný fond, ktorý sa tvorí, rozdeľuje a používa primárne na princípe nenávratnosti, nedobrovoľnosti a neekvivalencie **Peková, J. (2010)**.

Rozpočet podľa **Belíčkovej, K. (2005)** je finančný plán, v ktorom sa porovnávajú všetky predpokladané príjmy a výdavky za určité časové obdobie – týždeň, mesiac, ale spravidla za rok.

Jedným z hlavných smerov modernizácie rozpočtovania vo vyspelých krajinách, podľa **Kozovského, S. (2009)** je odklon od rozpočtovania vstupov a prechod k rozpočtovaniu orientovanému na výsledky (tzv. programové rozpočtovanie alebo cieľovo, resp. výkonovo orientované rozpočtovanie).

Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy definuje rozpočet obce ako základný nástroj finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Mahďáková, J. (2011) poukazuje, že rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí, ako sú podiely na daniach v správe štátu, dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy a ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce. Rozpočet obce je teda významným finančným plánom, podľa ktorého obec počas roka hospodári.

Rozpočet obce je nástrojom realizácie koncepcie ekonomického a sociálneho rozvoja daného územia, nástrojom presadzovania poslania územnej samosprávy, nástrojom financovania volebných programov, nástrojom realizácie regionálnych a lokálnych záujmov a preferencií obyvateľov žijúcich na danom území. Zároveň je dôležitým nástrojom riadenia obce.

Rozpočet obce musí byť zostavený podľa rozpočtovej klasifikácie, **Veverková, I. (2008)** uvádza, že v praxi to znamená, že príjmy a výdavky, bežné aj kapitálové, musia byť členené podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie.

Mieru sebestačnosti nižších vládnych úrovní ovplyvňuje podľa **Pekovej, J. (2004)** optimálne priradenie príjmov a výdavkov jednotlivým typom rozpočtov. V prípade miestnej samosprávy to má vplyv nato, do akej miery môže z vlastných príjmov, financovať svoje výdavky súvisiace s plnením vlastných a prenesených kompetencií, predovšetkým výdavky na zabezpečenie rôznych druhov verejných statkov.

Konečný, S. (2006) konštatuje, že obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, zo štátnych dotácií, ako aj z ďalších zdrojov.

Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú:

- a) príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájmu),
- b) výnosy z miestnych daní a miestnych poplatkov,
- c) podiely na daniach v správe štátu,
- d) výnosy z pokút uložených za priestupky,
- e) iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Podľa **Péliovej, J., Vincúrovej, Z. (2006)** bežné príjmy sú určené na financovanie bežných výdavkov. Kapitálové príjmy sú určené na financovanie kapitálových výdavkov, investičných potrieb, majú jednorázový charakter. Verejné príjmy môžeme ďalej členiť podľa rozpočtovej klasifikácie.

Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy definuje tieto pojmy a postupy rozpočtu:

- príjmy rozpočtu obce,
- výdavky rozpočtu obce,
- viacročný rozpočet,
- zostavenie a členenie rozpočtu obce,
- rozpočtové hospodárenie,
- časové a účelové použitie rozpočtových prostriedkov,
- zmeny rozpočtu a rozpočtové opatrenia,
- peňažné fondy,
- záverečný účet,
- pravidlá rozpočtového hospodárenia.

Kovalčíková, A. (2009) uvádza, že rozpočtové príjmy rozpočtových organizácií sú súčasťou rozpočtových príjmov príslušného rozpočtu (štátneho rozpočtu, rozpočtu obce, rozpočtu VÚC). Rozpočtové organizácie odvádzajú rozpočtové príjmy do príslušného rozpočtu. Rozpočtové príjmy rozpočtových organizácií patria k základným ukazovateľom plnenia rozpočtu. Pri kontrole plnenia rozpočtu príjmov sa rozlišujú:

- rozpočtované príjmy a
- skutočne zinkasované príjmy.

Základné triediace hľadiská a podrobné členenie rozpočtových príjmov vyplýva z rozpočtovej klasifikácie. Základné skupiny rozpočtových príjmov sú daňové príjmy a nedaňové príjmy.

Podľa **Orgonika, P. (2008)** je príjem druhom výnosov a vzniká prijatím finančných prostriedkov od inej účtovnej jednotky, čím sa zmení, resp. zruší pohľadávka.

Výdavok je zvláštnym druhom nákladov, vzniká odovzdaním finančných prostriedkov inej účtovnej jednotke a má za následok zrušenie záväzku. O nákladoch a výnosoch sa účtuje oddelene (nezávisle) od príjmov a výdavkov.

Kozovský D. (2009) uvádza, že rozpočtový proces pohybujúci sa v horizonte ročného rozpočtovania nemá možnosť vytvoriť optimalizovanú štruktúru miestnych verejných výdavkov. Zostavovanie rozpočtu na viac rokov (čiže viacročné plánovanie rozpočtu) predstavuje nielen významný impulz pre zvyšovanie efektívnosti v oblasti miestnych verejných informácií, ale vytvára aj podmienky pre zvyšovanie fiškálnej disciplíny vďaka stanoveniu dlhodobých zámerov a cieľov.

Rozpočet obce sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. **Ľalíková, A. (2008)** konštatuje, že obec je povinná zostaviť svoj bežný rozpočet ako vyrovnaný alebo prebytkový, môže ho však zostaviť aj ako schodkový, ak sa vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch. Obec má povinnosť zostaviť návrh rozpočtu obce na nasledujúci rozpočtový rok a predložiť ho na schválenie obecnému zastupiteľstvu do 31. decembra bežného roka.

Kozovský, D. (2009) poukazuje, že viacročný rozpočet sa zostavuje v rovnakom členení, v akom sa zostavuje ročný rozpočet obce, t.j. v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Programové rozpočtovanie – ide o rozpočtovanie orientované na ciele alebo rozpočtovanie orientované na výkonnosť, resp. rozpočtovanie orientované na výsledky s cieľom posilniť strategické plánovanie, transformovať priority do podoby výdavkov rozpočtu, a tiež alokovať verejné zdroje v súlade s princípmi hospodárnosti a účelnosti, teda efektívnosti.

1.3 Účtovníctvo

Podľa **Hacherovej, Ž. – Látečkovej, A. – Kočnera, M. (2010)** účtovníctvo patrí k historicky najstarším informačným zdrojom ľudskej spoločnosti. Jeho vznik a vývoj bol

podmieneny ekonomickými a technickými podmienkami, ktoré ovplyvňovali úroveň výroby a rozmanitých obchodných stykov.

Zhodne **Šlosárová, A. et al. (2006)** poukazuje na to, že praktický význam a zmysel účtovníctva je v dvoch základných úlohách:

1. v schopnosti systémovo kvantifikovať priebeh ekonomickej činnosti konkrétneho subjektu,
2. v schopnosti byť zdrojom informácií o ekonomickej stránke účtovnej jednotky.

Úlohou účtovníctva verejného sektora je podľa **Kicovej, M. (2007)** poskytovanie relevantných informácií potrebných pre riadenie verejných financií a pre potreby prezentácie výsledkov hospodárenia jednotlivých krajín.

Účtovníctvo konštatuje **Hacherová, Ž. – Látečková, A. – Kočner, M. (2010)** predstavuje metodicky ucelený systém informácií o hodnotovej stránke organizovaných činností v podnikateľskom subjekte. Poskytuje sústavu poznávacích informácií o ekonomickej realite účtovnej jednotky v peňažnom vyjadrení.

Účtovníctvo je dôležitou súčasťou celého podnikového informačného systému, preto novo implementované postupy a techniky IS/IT musia rešpektovať princípy účtovníctva a na druhej strane automatizácia účtovníctva nemôže zaostávať za týmito technológiami. Podľa **Látečkovej, A. (2003)** je preto ďalší vývoj nerozlučne spojený s rozvojom funkcií účtovníctva a smeruje k prehĺbeniu dokumentačnej, informačnej, analytickej a kontrolnej funkcie účtovníctva, k zdokonaleniu funkcií účtovníctva ako nástroja operatívneho, taktického i strategického riadenia, a k poskytovaniu objektívnych, relevantných (hodnoverných), včasných, zrozumiteľných a pertinentných (zodpovedajúcich informačnej potrebe) informácií pre analýzu a rozhodovanie pomocou vhodných matematicko-štatistických metód.

Fabián, Š. (2007) uvádza, že je potrebné, aby sa aj v oblasti verejného sektora presadila harmonizácia účtovníctva a výkazníctva a medzinárodné účtovné štandardy vykazovania vo verejnom sektore.

Úlohou účtovníctva verejného sektora má byť podľa **Gazgádovej, E. (2005)** zabezpečenie databázy relevantných informácií potrebných pre:

- riadenie verejných financií a pre potreby prezentácie výsledkov hospodárenia našej krajiny, ktoré sú zverejňované či už vo forme Štátneho záverečného účtu, ktorý schvaľuje parlament SR, alebo vo forme výkazov posielaných do Eurostatu alebo Medzinárodného menového fondu; manažment danej účtovnej jednotky, ktoré sú využívané pri plánovaní, rozhodovaní, vyhodnocovaní alebo kontrole, alebo pre bezprostredné okolie danej organizácie, napr. banky poskytujúce úvery, občania.

Základným cieľom účtovníctva je podľa **Hacherovej, Ž., Latečkovej, A., Kočnera, M. (2010)** podať vecný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii podniku.

Kovanicová, D. (2002) vymedzuje, že za najvyššiu, všem nadřazenou zásadu se zcela jednoznačně považuje zásada (princíp) pravdivého a věrného zobrazení – „true and fair view“, protože ta má pro rozhodování současných i potenciálních vlastníku, investoru a dalších subjektu naprosto prvořadý význam.

Podľa **Steidlovej, J. (2006)** sú medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor založené na požiadavkách na účtovné vykazovanie vládami a ostatnými subjektami verejného sektora. Reprezentujú najlepšie a najvhodnejšie postupy pre účtovné vykazovanie subjektov verejného sektora. Subjekty verejného sektora aplikujú dodržiavanie základného cieľa účtovnej závierky zostavenej na akruálnom princípe účtovníctva alebo na princípe sledovania peňažných príjmov a výdavkov.

„**Akruálne účtovníctvo** je moderný systém účtovníctva, ktorý operácie zaznamenáva skôr v okamihu ich vzniku než v okamihu prijatia alebo zaplatenia hotovosti (ako je to v tradičnom hotovostnom účtovníctve). Účtovanie na základe časového rozlíšenia zvyšuje zodpovednosť a transparentnosť finančného výkazníctva vo verejnom sektore a poskytuje presnejšie informácie pre plánovanie, riadenia a tvorbu stratégií.“ (<http://www.enoviny.sk>)

Orgonik, P. (2008) sa domnieva, že účtovníctvo ako nástroj evidencie stavu a pohybu majetku účtovnej jednotky (v našom prípade obce) je založené na časovom akruálnom princípe. Účtovníctvo vychádza z účtovných záznamov, teda v princípe sa zaoberá skutočnosťami, ktoré sa stali. (Ex post.)

2 Cieľ práce

V každom právnom štáte existuje verejná správa, ktorá zahŕňa činnosti, ktoré sú predmetom verejného záujmu a súvisia predovšetkým s výkonnou funkciou štátu.

Systém verejnej správy je zložený z dvoch základných subsystémov a to štátnej správy a samosprávy.

Samospráva je priestorovo vymedzený funkčný celok, ktorý sám rozhoduje o svojich záležitostiach. Obec je základný územný samosprávny celok, ktorý samostatne rozhoduje a uskutočňuje úkony súvisiace so správou obce a jej majetku a jej úlohy ukladá zákon.

Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami a základným nástrojom financovania obce je rozpočet obce.

Cieľom predkladanej bakalárskej práce je zhodnotenie financovania rozpočtu obce Tesárske Mlyňany v sledovaných rokoch 2008 až 2010.

Dosiahnutie predmetného cieľa je podmienené splnením nasledovných čiastových cieľov:

- základné vymedzenie pojmov verejná správa a verejný rozpočet, samospráva a obecný rozpočet, účtovníctvo
- charakteristika majetku obce, to znamená aktíva a pasíva, cieľom je zistiť zadlženosť obce
- posúdenie príjmov a výdavkov obce pomocou ukazovateľov
- výsledky práce majú zhodnotiť štruktúru obecného rozpočtu

3 Metodika práce a metódy skúmania

Bakalárska práca je vypracovaná na základe informácií poskytnutých Obcou Tesárske Mlyňany, ktorá je právnickou osobou. Za podmienok ustanovených zákonom obec samostatne hospodári s vlastným majetkom. Finančné ukazovatele sú čerpané zo záverečného účtu obce za roky 2008 – 2010. Pri písaní práce je použitá literatúra uvedená v zozname, zákony Slovenskej republiky a internetové zdroje.

Pre spracovanie bakalárskej práce sú čerpané ukazovatele z výkazov:

- Súvaha Úč. POD 1-01
- Výkaz ziskov a stát Úč POD 2-01
- Výkaz o plnení rozpočtu

Východiskovým podkladom pre spracovanie časti Výsledky práce sú záverečné účty za roky 2008 – 2010 a použitie metódy komparácie.

Analýza finančnej situácie obce by mala zobrazit' doterajší vývoj v oblasti finančného hospodárenia obce.

Predkladaná bakalárska práca sa zaoberá zhodnotením financovania rozpočtu obce Tesárske Mlyňany.

Charakteristika obce

Obec Tesárske Mlyňany je samosprávny územný celok, ktorý prostredníctvom vlastných orgánov starostu obce a obecného zastupiteľstva uskutočňuje výkon samosprávy. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami. Jej základnou úlohou je pri výkone samosprávy starostlivosť o všestranný rozvoj územia obce a potrieb obyvateľov. Územie obce tvoria dve katastrálne územia, nakoľko obec do roku 1960 tvorili dve samostatné obce. Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje úkony súvisiace so správou obce a majetkom obce. Pri výkone samosprávy sa riadi zákonmi SR, Ústavou SR a všeobecne záväznými právnymi predpismi. Miestom výkonu je obecný úrad. Činnosť úradu, správu majetku a hospodárenie s finančnými prostriedkami zabezpečuje starostom obce, pracovníci obecného úradu a obecné

zastupiteľstvo. Pri komunálnych voľbách v roku 2010 bola zmena v pozícii starostu obce ako aj v kruhoch poslancov čo predpokladáme, že prinesie v budúcnosti nové podnety na zlepšie života občanov obce.

Obec Tesárske Mlyňany sa rozprestiera na Žitavskej pahorkatine, cez obec tečie rieka Žitava a nachádza sa na hlavnej trase cesty Nitra – Zlaté Moravce v nadmorskej výške 172m. Na území obce sa nachádza časť chráneného areálu Arboréta Mlyňany, vždy zelenej oázy. Základy arboréta roku 1892 položil Dr. Štefan Ambrózy- Migazzi . Arborétum Mlyňany je v súčasnosti najväčšou botanicou záhradou na Slovensku Má rozlohu 67 hektárov a patrí pod správu Slovenskej akadémie vied.

Dnešná obec Tesárske Mlyňany sa vyvíjala ako dve samostatné obce: Tesáre nad Žitavou a Mlyňany. Prvá písomná zmienka o časti Tesáre nad Žitavou je z roku 1075. Názov obce sa vyskytuje v starých listinách v niekoľkých hláskových obmenách Tazzar 1075, neskôr do roku 1960 Tesáre nad Žitavou. Názor svedčí o tom, že to bola služobnícka osada, ktorej vznik archeológovia a jazykoveda dokladajú už v 9. storočí a je jednou z najstarších osád požitavskej doliny kde žili zruční tesárski majstri.

Mlyňany sú prvýkrát písomne doložené pri chotárnom ohraničení Tesár v roku 1209. V listine sa pripomínajú dvakrát ako hranica územia ľudu z Mlynian a ako dedina Malonian. Najstaršie názvy obce boli zapísané a odvodené od maďarského názvu mlyna - malom. Základ pomenovania sídliska Mlyňany dala mlynárska osada. Slovenský názov obce je vytvorený od slova mlyn príponou – any.

Súčasná Obec Tesárske Mlyňany vznikla roku 1960 zlúčením Tesár nad Žitavou a Mlynian a tiahne sa na úseku troch kilometrov pozdĺž starobylej cesty z Vrábels do Zlatých Moraviec. V druhej polovici 20. storočia obec stratila čisto poľnohospodársky charakter. V súčasnosti obec Tesárske Mlyňany patrí medzi najväčšie a pomerne dosť rozvinuté obce okresu Zlaté Moravce. Obec sa rozprestiera na rozlohe 1800 ha a má 1695 obyvateľov.

V obci sú zavedené všetky inžinierske siete – elektrina, vodovod, plynovod, kanalizácia a ČOV, ktorá je v správe obce. V roku 2006 bola dostavaná nájomná obecná bytovka, čo prinieslo aj zvýšenie počtu obyvateľov a tým aj zvýšenie podielových daní. Vzdelanie pre deti našej obce, ako aj pre deti z blízkych obcí Viesky nad Žitavou, Choče a Slepčian je zabezpečené v základnej škole, ktorej zateplenie a výmenu okien obec zrealizovala prostredníctvom projektu z európskych fondov v roku 2010. V tom istom roku bola na prenajatých obecných pozemkoch postavená solárna elektráreň na výrobu elektrickej energie. V roku 2010 obec zrekonštruovala budovu kultúrneho domu, čo sa odzrkadlilo aj na rozpočte obce. V centre obce máme zdravotné stredisko, novopostavenú lekáreň, materskú školu,

obecný úrad, rímskokatolícky kostol a poštu. Na obecnom úrade starosta obce spolu s tromi pracovníčkami zabezpečujú agendu na úseku daní a poplatkov, matriky, evidencie obyvateľstva, vedenie účtovníctva, školskú agendu, agendu na úseku životného prostredia, stavebného poriadku a civilnej ochrany. Obecné zastupiteľstvo je zložené z deviatich poslancov, ktorí pracujú v komisiách finančnej, stavebnej, sociálnej a ochrany verejného poriadku. Kontrolu účtovnej agendy zabezpečuje hlavná kontrolórka obce.

Poriadok na verejných priestranstvách udržujú traja stáli zamestnanci. V čase sezóny t.j. od jari do jesene obec zamestnáva prostredníctvom úradu práce nezamestnaných formou menších obecných služieb. Pre starých občanov zabezpečuje obec opatrovateľskú službu a to donášku obedov do domácnosti.

V budove kultúrneho strediska je zriadená obecná knižnica a prenajaté priestory pre kaderníctvo. V obci má sídlo poľnohospodárska spoločnosť Agropol 5 TM s.r.o, autoservis, živnostníci v oblasti poľnohospodárstva, výsadby okrasných drevín Weigela, prevádzka priemyselnej firmy SALANCI LMS. V obci máme predajne potravinárskeho charakteru, predajne s rozličným tovarom, drogériou, zeleninou, dve pohostinstvá a v letnom období predaj zmrzliny a prevádzku stávkovej kancelárie NIKÉ. Pre športové vyžitie obyvateľov prevažne mládeže a detí je v obci multifunkčné ihrisko, športové ihrisko a ihrisko pri základnej škole. V majetku obce sú budova obecného úradu, zdravotného strediska, materskej školy, dva domy smútku, kultúrne stredisko služieb, obecná nájomná bytovka a budova bývalej sýpky, ktorá sa v tomto období rekonštruje a v budúcnosti bude slúžiť ako priestor múzea.

Obec Tesárske Mlyňany nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť.

4 Výsledky práce

4.1 Majetok obce

Obec Tesárske Mlyňany dala súhlas k zverejneniu interných údajov pre použitie do bakalárskej práce.

Obec Tesárske Mlyňany vlastní určitý majetok. Sú to aktíva, ktoré vznikli výsledkom minulých udalostí a je takmer isté, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky obce a dajú sa spoľahlivo oceniť. Majetok členíme na obežný a neobežný majetok.

Neobežný majetok obec využíva viac účtovných období a môže byť nehmotný, hmotný a finančný majetok. Obežný majetok mení počas jedného účtovného obdobia svoju formu alebo veľkosť. Tvoria ho zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, pohľadávky, finančný obecný majetok a poskytnuté návratné finančné výpomoci.

Pohľadávky sú existujúce povinnosti iných účtovných jednotiek voči obci, ktoré vznikli z minulých udalostí a je pravdepodobné, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky obce.

Pričom záväzky sú existujúce povinnosti obce voči iným účtovným jednotkám, ktoré vznikli z minulých udalostí a je pravdepodobné, že v budúcnosti znížia ekonomické úžitky obce.

Zdroje krytia majetku obce sú pasíva, ktoré zahŕňajú majetkové fondy, finančné peňažné fondy, saldo príjmov a výnosov, saldo výdavkov a nákladov, záväzky, bankové úvery a zúčtovanie medzi subjektmi.

4.1.1 Aktíva a pasíva obce

Aktív a a pasíva obce predstavujú majetok obce a zdroje krytia majetku obce.

Obec Tesárske Mlyňany mala v sledovanom období rokov 2008 – 2010 bilanciu aktív a pasív nasledovne: v roku 2008 predstavovali aktíva a pasíva obce sumu 2 159 163,- Eur, v roku 2009 predstavovali aktíva a pasíva obce sumu 2 096 062,- Eur a v roku 2010 bola suma aktív a pasív 2 637 215,- Eur. Pri posúdení uvedeného časového obdobia môžeme konštatovať, že najvyšší majetok mala obec v roku 2010 čo predstavuje 22 % zvýšenie oproti roku 2008.

Tab. 1 Aktíva a pasíva obce v Eurách

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010
Aktíva			
Dlhodobý hmotný majetok	1 521 808	1 626 100	2 269 628
Dlhodobý finančný majetok	309 466	309 467	309 467
Zásoby	266	287	287
Peniaze na ceste	864	874	5 145
Pohľadávky	277 932	16 390	33 197
Finančný majetok – ZBÚ	42 322	133 027	19 198
Bežné účty fondov	1 360	4 772	-
Kapitálový transfer – ZŠ	5 145	5 145	-
Návratné finančné výpomoci	-	-	293
Aktíva celkom:	2 159 163	2 096 062	2 637 215
Pasíva			
Majetkové fondy	1 831 540	1 935 854	2 579 382
Finančné peňažné fondy	44 546	138 673	19 198
Saldo príjmov a výnosov	277 932	16 390	33 490
Saldo výdavkov a nákladov	- 475 336	- 418 143	- 662 341
Závazky	36 546	16 771	203 067
Bankové úvery	438 790	401 372	459 274
Kapitálový transfer ZŠ	5 145	5 145	5 145
Pasíva celkom:	2 159 163	2 096 062	2 637 215
Úverová zadlženosť vyjadrená v %	20,32 %	19,15 %	17,42 %

Zdroj: súvaha

Nakoľko obec má určité bankové úvery poukazujeme na vývoj zadlženosti obce za obdobie rokov 2008 – 2010. Pre posúdenie finančných ukazovateľov zisťujeme v práci ukazovateľ úverovej zadlženosti, ktorým vyčíslujeme zadlženosť obce v percentách za jednotlivé roky. Ukazovateľ úverovej zadlženosti počítame podľa vzorca:

bankové úvery x 100/ vlastný kapitál (v našom prípade celkové pasíva)

Úverová zadlženosť obce je v roku 2008 20,32 %, v roku 2009 19,15 % a v roku 2010 17,42 %, čo predstavuje klesajúcu tendenciu.

4.2 Finančné hospodárenie obce Tesárske Mlyňany

Základným nástrojom financovania obce Tesárske Mlyňany je rozpočet, ktorý riadi financovanie úloh a funkcií obce v rozpočtovom roku, ktorým je kalendárny rok.

Zahŕňa finančné vzťahy k právnickým osobám, vzťahy k verejnému rozpočtu a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom obce. Tieto sú premietnuté v príjmovej časti rozpočtu. Zároveň zahŕňajú výnosy miestnych daní a poplatkov podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálnych odpady a drobné stavebné odpady. Podmienky výberu daní a poplatkov si obec podľa tohto zákona určuje vo všeobecne záväznom nariadení.

Finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, ktorými sú podiely na daniach v správe štátu, ustanovuje zákon. Zabezpečujú sa prostredníctvom daňového úradu, v našom prípade Daňového úradu Zlaté Moravce.

Náklady na prenesený výkon štátnej správy sa obci uhrádzajú v rozsahu určenom zákonom na príslušný rozpočtový rok. Sú to napríklad dotácie na úhradu nákladov na prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva, s realizáciou projektov v rámci štrukturálnych fondov v súvislosti s podporou regionálneho rozvoja obcí a vzdelávania.

Podľa zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. je obecné zastupiteľstvo oprávnené zostavovať a schvaľovať rozpočet obce. Rozpočet obce sa pred schválením zverejňuje vopred najmenej 15 dní, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť. Zverejňuje sa na tabuli oznamov.

Rozpočet obec je zostavený ako viacročný rozpočet, ktorý sa člení na bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a výdavky, kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a výdavky a finančné operácie a podľa zákona, podľa ktorého sa uplatňuje rozpočtová klasifikácie v súlade s osobitným predpisom. Rozpočet obce je zostavený na obdobie rokov 2009 – 2011.

Pri zostavovaní rozpočtu obec vychádza zo zverejneného návrhu rozpočtu verejnej správy, štátneho rozpočtu a tiež z výsledkov hospodárenia v predošlom období a zároveň zohľadňuje vplyv finančnej krízy a následne slabší vývoj ekonomiky. Prepad výnosu dane z príjmov

priniesol pre financovanie obce ohrozenie rozsahu a kvality verejných služieb, ktoré zabezpečuje územná samospráva.

Rozpočet obce kumuluje finančné zdroje, ktoré sú potrebné pre efektívne fungovanie samosprávy obce, tvoria ho vlastné príjmy obce a cudzie zdroje.

Vlastné príjmy priamo plynú do rozpočtu obce, a sú to príjmy daňové, nedaňové a ostatné príjmy. Cudzie zdroje predstavujú nenávratné a návratné cudzie zdroje.

Nenávratné cudzie zdroje sú predovšetkým dotácie, ktoré sa poskytujú z rozpočtov štátneho rozpočtu, vyšších územných celkov a z prostriedkov Európskej únie.

Návratné cudzie zdroje obec získala od bankových subjektov, sú to úvery, pôžičky, ktoré spôsobujú zadlženosť rozpočtu a obec im musí vrátiť.

Obec si vytvára peňažné fondy a to sociálny fond, rezervný fond a fond rozvoja bývania. Sociálny fond sa vytvára a používa podľa zákona o sociálnom fonde a to vo výške 1,25 % z vyplatených miezd a odmien zamestnancov obce.

Tvorbu a použitie prostriedkov rezervného fondu ustanovuje zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Obec vytvára rezervný fond vo výške určenej obecným zastupiteľstvom, najmenej však vo výške 10 % z prebytku rozpočtu.

Fond rozvoja bývania obec tvorí na základe zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. O použití týchto peňažných fondov rozhoduje obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní záverečného účtu.

Hospodárenie obce upravuje zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Obec vedie účtovníctvo podľa nariadenia MF SR č.24501/2003 – 92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre rozpočtové organizácie, štátne fondy, príspevkové organizácie, obce a vyššie územné celky. Účtovnú závierku obec zostavuje podľa nariadenia MF SR č.16786/2007 – 31, ktorým sa ustanovuje postup účtovania pri prechode zo sústavy jednoduchého účtovníctva do sústavného podvojného účtovníctva pre príspevkové organizácie, ktorých zriaďovateľom je obec alebo vyšší územný celok, ak nepodnikajú a ak objem ich ročného rozpočtu výdavkov nepresahuje 16596.

4.2.1 Celkový rozpočet obce

Rozpočet obce Tesárske Mlyňany je tvorený ako viacročný rozpočet v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle platnej rozpočtovej klasifikácie ustanovenej MF SR a je schválený ako programový rozpočet na obdobie rokov 2009 – 2011.

V bakalárskej práci sledujeme vývoj financovania obce v období rokov 2008 – 2010. Vnútorne je rozpočet členený na bežný a kapitálový rozpočet a finančné operácie.

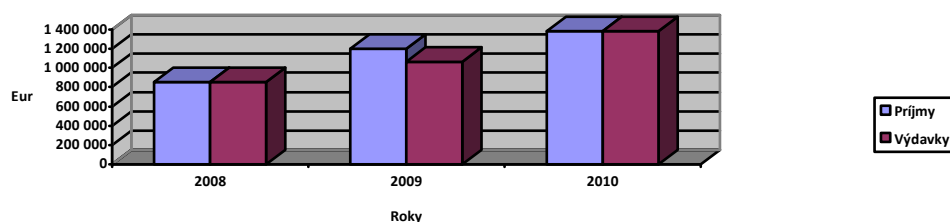
Tab. 2 Celkové príjmy a výdavky obce v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Príjmy	851 523	1 198 978	1 382 893	1,62
Výdavky	851 523	1 063 927	1 382 893	1,62

Zdroj: záverečný účet obce

V sledovanom období za obdobie rokov 2008 – 2010 zisťujeme, že príjmy a výdavky obce majú vzrastajúcu tendenciu čo predstavuje v roku 2010 zvýšenie o 62 % oproti roku 2008. Z jednotlivých položiek výdavkov rozpočtu vidíme, že obec v roku 2008 zrekonštruovala budovu obecného úradu z vlastných prostriedkov čo predstavovalo čiastku 11 200,- Eur, túto dostala vo forme transferu z prostriedkov štátneho rozpočtu až v roku 2009. V roku 2009, uskutočnila rekonštrukciu miestnych chodníkov v celkovej sume 70 037,44 Eur. V tom istom roku vybudovala nové autobusové zastávky a z rozpočtu obce bolo na túto akciu vyčlenená suma 63 530,- Eur a výstavbu multifunkčného ihriska kde bolo z prostriedkov rozpočtu obce použitých 39 832,-Eur. Akcie boli zrealizované aj z cudzích zdrojov získaných zo štátneho rozpočtu prostredníctvom transferov ako aj vlastných prostriedkov. V roku 2010 obec uskutočnila realizáciu akcie zateplenie a výmena okien na budove základnej školy. Celkové náklady na tento projekt predstavovali v roku 2010 470 502,- Eur, obec z vlastných prostriedkov zaplatila 114 095,-Eur. Prostriedky z Európskej únie predstavovali sumu 318 890,- Eur a dotácia zo ŠR – transfer sumu 37 516,- Eur, ktorého časť vo výške 17 463,- Eur prišla na účet obce v roku 2009.

Graf. 1 Celkové príjmy a výdavky obce

Zdroj: záverečný účet obce

V roku 2009 pri sledovaní položiek v príjmovej časti rozpočtu zisťujeme, že Národná diaľničná spoločnosť, Bratislava uhradila na účet obce sumu 268 277,- Eur ako finančnú náhradu za výrub drevín v ochrannom pásme výstavby diaľnice Selenec – Beladice – Tekovské Nemce, ktorá vedie cez katastrálne územie obce Tesárske Mlyňany. Uvedená položka spôsobila výrazné zvýšenie príjmovej časti rozpočtu obce v porovnaní s výdavkami.

Rozpočet obce je členený ako bežný, kapitálový a finančné operácie.

Vnútorne sa rozpočet obce Tesárske Mlyňany člení na:

- A) bežné príjmy a bežné výdavky – bežný rozpočet
- B) kapitálové príjmy a výdavky – kapitálový rozpočet
- C) finančné operácie

Tab. 3 Rozpočet členený na bežný, kapitálový a finančné operácie v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Bežné príjmy	814 977	1 155 782	1 143 116	1,40
Bežné výdavky	608 948	902 653	1 151 324	1,89
Kapitálové príjmy	500	3 483	640	1,18
Kapit. výdavky	209 022	125 474	184 235	0,88
Príjmové fin. operácie	36 046	39 713	239 137	6,63
Výdavkové fin. operácie	33 952	35 800	47 334	1,39

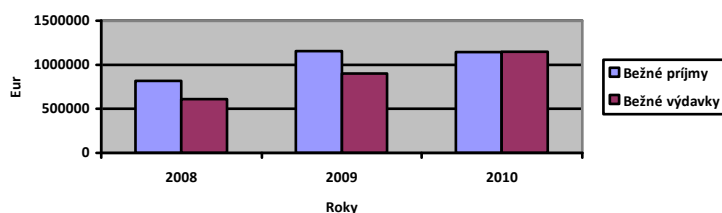
Zdroj: Záverečný účet, vlastné prepočty

Bežný rozpočet sa rozdeľuje na bežné príjmy a bežné výdavky.

Bežné príjmy obce tvoria vlastné príjmy daňové a nedaňové a príjmy zo štátneho rozpočtu.

Pri zhodnotení bežného rozpočtu za sledované obdobie rokov 2008 až 2010 predstavujú bežné príjmy najvyššiu výšku v roku 2009 zvýšenie v porovnaní s rokom 2008 je o 40%.

Graf 2 Bežný rozpočet

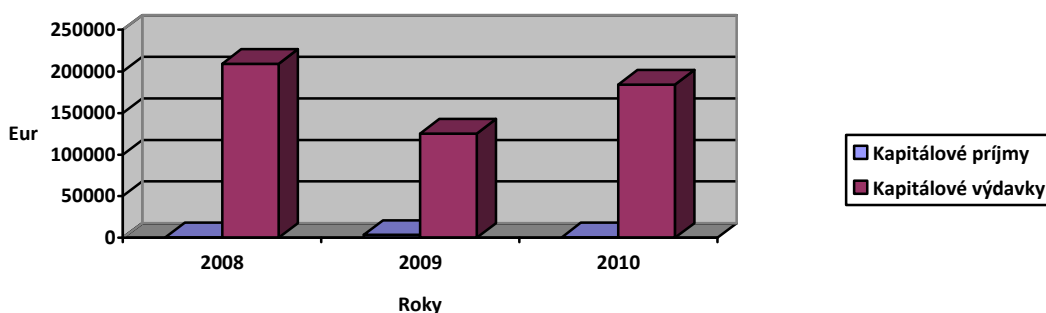
Zdroje: záverečný účet

Kapitálové príjmy obce sú príjmy z prevodu vlastníctva majetku obce a združené investičné prostriedky, ktoré obec získala od iných subjektov. Pri zhodnotení rokov 2008 až 2010 konštatujeme, že najvyššie kapitálové príjmy sú v roku 2009.

Kapitálové výdavky slúžia obci na financovanie investičných potrieb obce, predovšetkým na rozvojové programy. Sú to výdavky, ktoré vyjadrujú investičné zámery obce na základe uzatvorenej zmluvy na konkrétne investičné akcie, investičné záväzky obce, výdavky spojené so zhodnocovaním majetku obce a výdavky vzniknuté v spolupráci s inou obcou alebo VÚC. Medzi kapitálové výdavky patria aj kapitálové transfery, t.j. platby, ktoré umožňujú príjemcovi nadobudnúť alebo zhodnotiť kapitálové aktíva.

Obec Tesárske Mlyňany dosiahla najvyššie kapitálové výdavky v roku 2008, v tomto roku sa realizovala rekonštrukcia budovy obecného úradu a uskutočnila sa výstavba miestnych chodníkov.

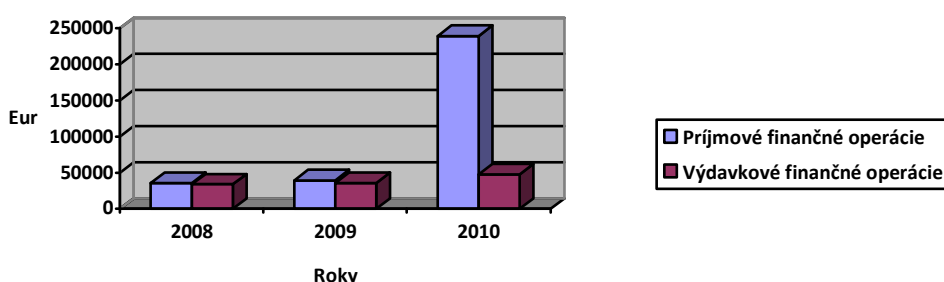
Graf 3 Kapitálový rozpočet

Zdroje: záverečný účet

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými obec vykonáva prevody z peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Patria sem poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu obce a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky. Obec v roku 2010 dosiahla najvyššie príjmové finančné operácie v porovnaní rokov 2008 a 2009, toto zvýšenie spôsobilo prijatie úveru a nenávratnej dotácie na modernizáciu a rekonštrukciu základnej školy.

Graf 4 Finančné operácie

Zdroje: záverečný účet

4.3 Príjmy rozpočtu obce

Obec svoju činnosť a hospodárenie zabezpečuje z príjmov rozpočtu obce. Príjmy predstavujú vlastné príjmy daňové a nedaňová a príjmy zo štátneho rozpočtu v podobe podielových daní a transferov.

K vlastným daňovým príjmom patria:

1. výnosy miestnych daní a miestneho poplatku podľa zákona č. 582/2004 Z.z.
2. podiely na daniach v správe štátu podľa zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, ide o výnosy daní z príjmov fyzických osôb podľa zákona o dani z príjmov s výnimkou dane, ktorá sa vyberá zrážkou.

K nedaňovým vlastným príjmom obce patria príjmy z podnikania a vlastníctva majetku obce, príjmy z prenájmu majetku, pokuty, penále uložené obcou a výnosy z finančných prostriedkov obce. Pri rozpočtovaní týchto príjmov obec vychádza z uzatvorených zmluvných vzťahov, najmä zo zmlúv o nájme majetku.

Medzi bežné príjmy obce patria aj dary, bežné granty a transfery, to znamená dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov na prenesený výkon štátnej správy a prostriedky z Európskej únie.

4.3.1 Cudzie príjmy obce

Z bežných príjmov obce Tesárske Mlyňany v práci posudzujeme nasledovné položky:

Transfery zo ŠR SR a rozpočtovej organizácie s právnou subjektivitou Základná škola Š. Moysesova Tesárske Mlyňany, Školská jedáleň a Školský klub

V tejto položke rozpočtu obce sú zahrnuté finančné prostriedky, ktoré tvoria príjmovú časť rozpočtu obce Tesárske Mlyňany na financovanie základnej školy, materskej školy, na podporu kultúry, na prenesený výkon štátnej správy na úseku matriky, registra obyvateľstva, na životné prostredie, na obecnú knižnicu a ako dotáciu na podporu kultúrnych akcií v sledovanom období rokov 2008 – 2010.

Tab. 4 Bežné príjmy – transfery v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Transfery zo ŠR SR	9 978	62 815	34 531	3,46
Rozpočtová organizácia ZŠ	294 918	305 629	322 997	1,10
Spolu	304 896	368 444	357 528	1,17

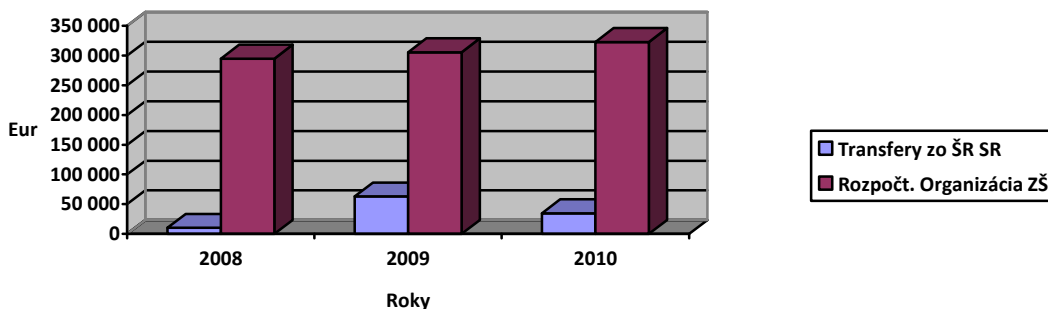
Zdroj: Záverečný účet, vlastné prepočty

V roku 2009 obec dostala dotáciu z Úradu vlády SR na realizáciu projektu „Viacúčelové ihrisko“. V tom istom roku obec dostala dotáciu na rekonštrukciu obecného úradu.

V roku 2009 sa konali Voľby prezidenta, Voľby do Európskeho parlamentu ako aj do orgánov samosprávnych krajov a v roku 2010 boli Voľby do NR SR, do orgánov samosprávy obcí a konalo sa referendum.

V porovnaní roku 2010 a 2008 vidíme trojnásobné zvýšenie v položke transfery ŠR.

Graf 5 Bežné príjmy

Zdroje: záverečný účet

Výnosy dane z príjmov

Uvedená položka príjmovej časti rozpočtu obce je poskytovaná Daňovým úradom Zlaté Moravce a predstavuje podiel na výnose dane z príjmov fyzických osôb podľa Zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tieto finančné prostriedky dostáva obec každý mesiac. Ich výška sa odvíja aj od počtu obyvateľov prihlásených k trvalému pobytu k 31.12. predchádzajúceho zdaňovacieho obdobia.

Tab. 5 Výnosy z dane z príjmov FO v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Výnos dane z príjmov	378 753	338 938	293 139	0,77

Zdroj: záverečný účet, vlastný výpočet

Pri porovnaní roku 2010 s rokom 2008 konštatujeme pokles podielových daní o 23 %, ktoré je dôsledkom hospodárskej krízy v ekonomike štátu, pričom pri posúdení rokov 2009/2008 pozorujeme pokles o 11%.

Daň za jadrové zariadenia

Obec Tesárske Mlyňany sa nachádza v 3. ochrannom pásme do 20 km od jadrovej elektrárne Mochovce. Každý rok obec platobným výmerom vyrubuje daň za jadrové zariadenia Slovenským elektrárňam, a.s. Bratislava. Výška sadzby dane je bližšie určená všeobecne záväzným nariadením obce č. 3/2004, pre obec Tesárske Mlyňany je sadzba 0,0013 Eur za m² katastrálneho územia, ktoré sa v uvedenom ochrannom pásme nachádza. Rozdiel v roku 2010 bol spôsobený tým, že celé územie bolo rozdelené do dvoch ochranných pásiem, v ktorých boli rozdielne sadzby, index zníženia predstavuje 1%.

Tab. 6 Daň za jadrové zariadenie v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Daň za jadrové zariadenia	23 409	23 409	23 359	0,99

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

4.3.2 Vlastné príjmy obce

Výnosy z daní z nehnuteľností a výnosy miestnych daní

V tejto položke sú zahrnuté dane z nehnuteľností, t.j. daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov. Výšku sadzby uvedenej dane si každoročne určuje obec vo všeobecne záväznom nariadení obce a toto všeobecne záväzné nariadenie obce je každoročne schvaľované obecným zastupiteľstvom. V obci sú rozdielne sadzby pre k.ú. Mlyňany a pre k.ú. Tesáre nad Žitavou a to u ornej pôdy a trvale trávnatých porastov.

Výnosy miestnych daní tvorí daň za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a daň za psa. V sledovanom období v rokoch 2008 – 2010 je výška poplatku za vývoz komunálneho odpadu 8,29 Eur na osobu a rok podľa VZN č. 5/2007. Maximálne sa platí za 5 osôb

na domácnosť. Poplatok za psa je v obci vo výške 1,65 Eur. Občania ťažko zdravotne postihnutí sú od tohto poplatku oslobodení.

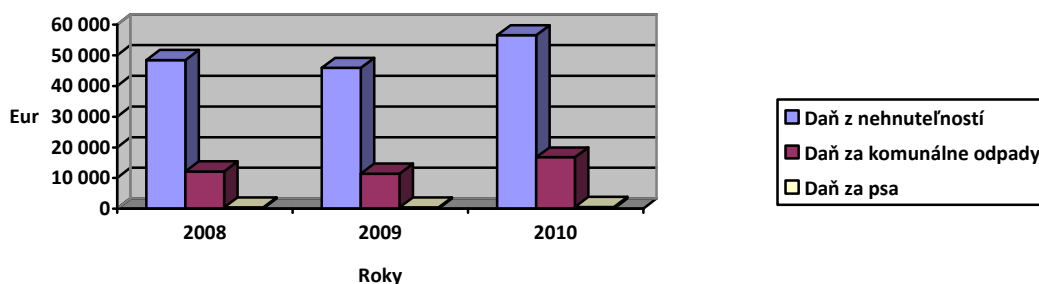
Tab. 7 Daň z nehnuteľností a miestne dane v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Daň z nehnuteľností	48 454	45 879	56 494	1,17
Daň za komunálne odpady	12 091	11 352	16 744	1,38
Daň za psa	405	366	516	1,27
Spolu	60 950	57 597	73 754	1,21

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

Zvýšenie sme zistili v roku 2010 pri dani z nehnuteľností, túto skutočnosť spôsobila daň z pozemkov vyrubená pre národnú diaľničnú spoločnosť v prípade výstavby rýchlostnej cesty, nakoľko bola zmena kultúry a to z ornej pôdy na ostatné plochy, kde je vyššia sadzba dane. Pri analýze rokov 2008 až 2010 zisťujeme, že v roku 2010 boli u dane za komunálne odpady príjmy zvýšené o 38 %, čo bolo spôsobené nakoľko obec nezvyšovala výšku poplatku zvýšením počtu obyvateľov v obci

Graf 6 Daň z nehnuteľností a miestne dane

Zdroje: záverečný účet

Príjmy z prenajatých nehnuteľností (pozemky, bytové a nebytové priestory)

Obec Tesárske Mlyňany prenajíma v obci pozemky, ktoré slúžia miestnym živnostníkom na podnikateľské účely. Na uvedených pozemkoch sú umiestnené predajné stánky a to zmrzlina, ovocie a zelenina, drogeria, pobočka stávkovej kancelárie NIKÉ. V kultúrnom stredisku služieb obec prenajíma priestory kaderníctva.

Cena poplatku je určená VZN č. 4/2007 vo výške 0,66 Eur za m2 prenajatého obecného pozemku. Na základe zmluvy o prenájme obecných pozemkov obec prenajíma pozemky spoločnosti Agrospol 5 TM s.r.o. Tesárske Mlyňany a tiež pozemok pre telekomunikačnú sieť Orange. Obec vlastní nájomnú bytovku, v ktorej je dvanásť nájomných bytov a tiež zdravotné stredisko. Ambulanciu všeobecného lekára a stomatologickú ambulanciu prenajíma. V roku 2009 obec na základe nájomnej zmluvy o prenájme pozemku prenajala spoločnosti Green Energy Slovakia, Bratislava obecné pozemky na výstavbu solárnej elektrárne.

Tab. 8 Príjmy z prenajatých nehnuteľností v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Pozemky	5 443	5 483	5 496	1,01
Bytové a nebytové priestory	21 716	23 071	23 334	1,07

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

Pri vlastnej analýze pozorujeme, že obec má vyššie príjmy pri prenájme bytov a nebytových priestorov, pri porovnaní rokov 2010 s rokom 2008 je zvýšenie príjmov o 7 %.

Výnosy z poplatkov a ostatné príjmy obce

Do tejto položky sú zahrnuté poplatky za kanalizáciu, domy smútku, hrobové miesta, poplatky za rozhlasové relácie, ďalej sú to poplatky v súvislosti so zabezpečením opatrovateľskej služby a starostlivosti o dôchodcov formou donášky obedov do domu, tiež poplatky za nákup smetných nádob, poplatky za knižnicu, za výherné a nevýherné hracie automaty, správne poplatky, pokuty a úroky z vkladov.

V uvedenej časti analyzujeme tri položky – poplatok za kanalizáciu a prevádzku ČOV v obci, poplatok za výherné a nevýherné hracie automaty a poplatok za zabezpečenie sociálnej starostlivosti pre dôchodcov formou donášky obedov do domácnosti.

Poplatok za kanalizáciu, výška poplatku bola určená na zasadnutí obecného zastupiteľstva a je vo výške 13,27 Eur na osobu za rok. Keď porovnáme príjmy a výdavky na kanalizáciu a ČOV zistíme, že obec vyberie necelých 33% nákladov na prevádzku a údržbu uvedenej inžinierskej siete.

Tab. 9 Ostatné príjmy v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index '10/'08
- poplatok za kan. príjem	10 546	10 527	16 363	1,55
- poplatok za kan. výdaj	49 359	43 774	53 221	1,08

Zdroj: záverečný účet, prepočítané výpočty

Pri posúdení príjmu a výdavku na kanalizáciu za sledované obdobie zistujeme, že v príjmovej časti poplatku za kanalizáciu bolo v roku 2010 zvýšenie o 55% oproti roku 2008, čo bolo spôsobené zvýšením pripojených domácností na kanalizáciu v roku 2010.

Ďalšiu položku, ktorú v práci sledujeme z tejto rozpočtovej klasifikácie sú poplatky za hracie automaty. V obci máme dve pohostinské zariadenia, v ktorých sú umiestnené dva výherné hracie prístroje. Tiež máme v obci pobočku stávkovej kancelárie NIKÉ.

Tab. 10 Príjmy za hracie automaty v Eurách

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
- daň za nevýherné hracie prístroje	255	227	235	0,92
- poplatky za výherné hracie prístroje	2 987	4 480	4 480	1,49

Zdroj: záverečný účet, prepočítané výpočty

Pri poplatku za výherné hracie automaty predstavuje v roku 2010 príjmová položka zvýšenie o 49% oproti sledovanému roku 2008.

4.4 Výdavky rozpočtu obce

Výdavky obce Tesárske Mlyňany zahŕňajú finančné prostriedky použité a vynaložené na vopred dané obdobie. Výdavky obce predstavujú budúce potreby. Môžu byť kapitálové teda investičné a bežné, neinvestičné, ktorú súvisia so zabezpečením fungovania samosprávy.

Bežné potreby sú z dlhodobého hľadiska stabilné s tendenciou mierneho rastu, sú to najmä obligatórne výdavky vyplývajúce zo zákona. Obec má aj výdavky na financovanie nových potrieb na plánovaný ekonomický a sociálny rozvoj svojho územia, ktoré väčšinou vyplývajú z volebných programov.

Výdavky rozpočtu obce sú bežné a kapitálové výdavky. Z rozpočtu obce sa uhrádzajú aj osobitné výdavky to sú najmä výdavky na vzdelávanie zamestnancov t.j. školenie

zamestnancov ako aj periodická tlač slúžiaca na vzdelávanie, výdavky na poistenie napr. zmluvné poistenie majetku obce.

Ďalšou položkou výdavkov rozpočtu obce sú výdavkové finančné operácie, kde patria výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami, t.j. prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci.

4.4.1 Bežné výdavky obce

Bežné výdavky obce slúžia na zabezpečenie činnosti samosprávy na výkon samosprávnych pôsobností obce. Sú to výdavky na:

1. hospodárenie s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania
2. správu a údržbu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorínov, kultúrnych a športových zariadení, kultúrnych pamiatok
3. nakladanie s komunálnym odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, odvádzanie odpadových vôd
4. ochrana životného prostredia
5. zabezpečenie územnej dokumentácie sídelných zón
6. obstaranie programu rozvoja bývania
7. zabezpečenie verejného poriadku
8. ochrana kultúrnych pamiatok
9. sociálnu starostlivosť

Do bežných výdavkov sa zaraďujú aj záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností a záväzkov vzniknutých v spolupráci s inou obcou alebo združením, v prípade našej obce je to združenie Požitavie – Širočina a Regionálne združenie Mochovce, Regionálne vzdelávacie centrum a ZMOS.

V rozpočte obce je zahrnuté aj finančné hospodárenie Základnej školy Š. Moyses, ktorá má právnu subjektivitu, prepočítaný počet zamestnancov a pedagogických pracovníkov je 31,33 a počet žiakov je 244.

V tejto položke výdavkov na základnú školu sú zahrnuté mzdové a platové náklady pre zamestnancov školy, poistné, prídely do fondov, všeobecný materiál, časopisy, knihy, údržba výpočtovej techniky, softvér, energie, voda, školenia, stravovanie ako aj rekonštrukcia školy.

Tab. 11 Bežné výdavky obce v Eurách

Ukazovateľ/ rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Výdavky na ZŠ, ŠKD, ŠJ	376 153	433 255	373 997	0,99

Zdroje: záverečný účet

Analýzou výdavkov na základnú školu vidíme, že v roku 2010 predstavovala suma výdavkov zníženie o 1 %.

K bežným výdavkom obce patria aj výdavky súvisiace s vývozom komunálneho odpadu, zabezpečenie verejného osvetlenia a prevádzka kanalizácie v obci.

Vývoz komunálneho odpadu obec zabezpečuje prostredníctvom organizácie Technické služby mesta Zlaté Moravce. Vývoz sa zabezpečuje každý druhý týždeň. V prípade zabezpečenia prevádzky a údržby ČOV a kanalizácie, ktorá je vo vlastníctve obce, má obec zmluvu o prevádzke s firmou Ekostaving Nitra, ktorá bola aj dodávateľom a stavebníkom tejto inžinierskej siete. Obec ju vybudovala pomocou úveru, ktorý bude splácať do roku 2014.

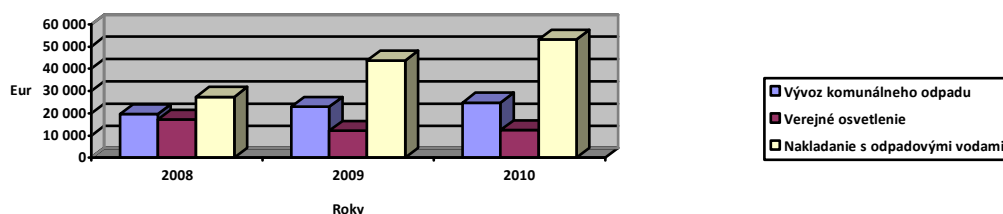
Položka verejné osvetlenie je najvyššia v roku 2008, nakoľko obec v tomto roku platila ešte leasingovú platbu za rekonštrukciu verejného osvetlenia.

Tab. 12 Ostatné bežné výdavky obce v Eurách

Ukazovateľ/ rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Vývoz komunálneho odpadu	19 694	23 016	24 898	1,26
Verejné osvetlenie	17 349	12 297	12 550	0,72
Nakladanie s odpadovými vodami	27 451	43 774	53 221	1,94

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

Výpočtom bázičného indexu za roky 2010 až 2008 pozorujeme, že položka výdavkov nakladania s odpadovými vodami predstavuje najvyššie zvýšenie a to v roku 2010, predstavuje 94 % zvýšenie oproti roku 2008.

Graf 7 Bežné výdavky obce

Zdroje: záverečný účet

Ďalšou položkou, ktorú v práci sledujeme je sociálna starostlivosť o občanov – dôchodcov, formou donášky obedov do domácnosti.

Obec zabezpečuje prostredníctvom opatrovateľky donášku obedov pre 18 dôchodcov. Výška poplatku za obed je odstupňovaná podľa výšky dôchodku, obec každému stravníkovi pripláca sumu v rozpätí od 0,07 – 0,63 Eur za jeden obed. Cena donášky jedného obeda je 0,23 Eura.

Tab. 13 Sociálna starostlivosť v Eurách

Ukazovateľ/ rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Stravné pre dôchodcov	7 747	8 047	8 316	1,07

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

4.4.2 Kapitálové výdavky obce

Kapitálové výdavky obce slúžia najmä na financovanie investičných potrieb obce, sú to rozvojové programy obce schválené v koncepcii jej rozvoja.

Z kapitálového rozpočtu obce sa uhrádzajú:

1. investičné zámery obce vyjadrené zmluvnými vzťahmi na konkrétne investičné akcie
2. investičné záväzky obce
3. výdavky spojené so zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie svojich rozvojových zámerov
4. výdavky vzniknuté v spolupráci s inou obcou, VÚC alebo iným združením
5. kapitálové transfery, t.j platby, ktoré umožňujú príjemcovi transferu nadobudnúť alebo zhodnotiť kapitálové aktíva. Ide o rôzne dotácie vlastným organizáciám, ktoré obec zriadila alebo dotácie iným právnickým osobám a jednotlivcom. Tieto dotácie obec poskytuje v súlade s podmienkami ustanovenými všeobecne záväzným nariadením obce. Sú určené na plnenie konkrétnych investičných akcií vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce.

Kapitálové výdavky obce Tesárske Mlyňany slúžia najmä na financovanie investičných potrieb obce. Patria sem aj kapitálové transfery, to znamená platby, alebo rôzne dotácie, ktoré obec poskytuje iným právnickým osobám alebo jednotlivcom. Obec ich poskytuje z prostriedkov „komunitného fondu“. Príjemca ich použije na konkrétnu investičnú akciu vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce.

Každý rok poskytuje obec finančné prostriedky športovému klubu na činnosť ich organizácie, výšku finančných prostriedkov musí odsúhlasiť obecné zastupiteľstvo. V roku 2008 obec poskytla transfer pre rímskokatolícku cirkev na rekonštrukciu kostola. V roku 2009 bolo postavené viacúčelové multifunkčné ihrisko a vybudovali sa prístrešky pri domoch smútku. V roku 2010 boli kapitálové výdavky použité na geodetické práce pre výstavbu cesty na Podluží, rekonštrukciu chodníkov, projektovú dokumentáciu stavby pre klubovú činnosť a zateplenie a výmenu okien na základnej škole ako aj rekonštrukcia kultúrnej sály.

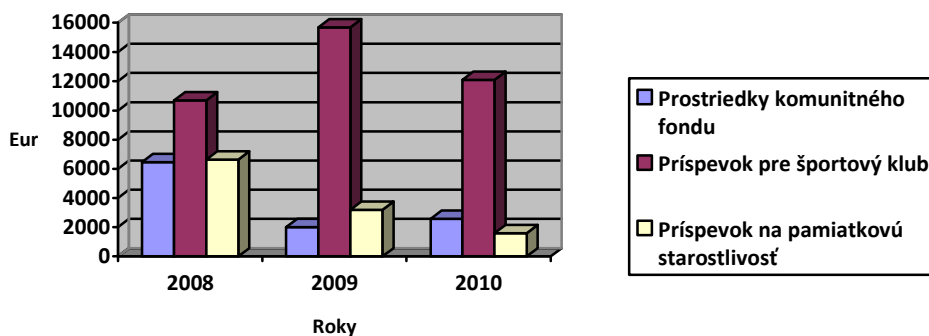
Tab. 14 Vybrané položky z kapitálových výdavkov v Eurách

Ukazovateľ/ rok	2008	2009	2010	Index 2010/208
Prostriedky komunitného fondu	6 476	1 993	2 569	0,40
Príspevok pre športový klub	10 692	15 673	12 100	1,13
Príspevok na pamiatkovú starostlivosť	6 638	3 184	1 589	0,24

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

Prepočtom pomocou bázičného indexu zisťujeme, že položka kapitálových výdavkov prostriedky komunitného fondu dosiahli v roku 2010 zníženie o 60 % u príspevku na pamiatkovú starostlivosť zisťujeme tiež výrazné zníženie a to vo výške 76 %. Obec poskytla najvyššie finančné prostriedky na podporu športovej činnosti, vidíme tu v roku 2010 zvýšenie o 13 % oproti roku 2008.

Graf 8 Kapitálové výdavky

Zdroje: záverečný účet

4.4.3 Finančné operácie

Príjmové a výdavkové finančné operácie sú súčasťou rozpočtu obce, pretože v prípade zostaveného schodkového bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu sa schodok kryje v súlade s platnými ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy mimorozpočtovými prostriedkami – peňažnými fondmi, t.j. vlastnými zdrojmi minulých rokov alebo návratnými zdrojmi financovania, t.j. cudzími zdrojmi.

K výdavkovým položkám obce patria aj výdavkové finančné operácie. Sú to výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami, t.j. prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci.

Obec postavila v rokoch 2005-2006 obecnú nájomnú bytovku, v ktorej je 12 bytových jednotiek. Táto stavba bola zrealizovaná pomocou úveru z finančných prostriedkov štátneho fondu rozvoja bývania, ktorý bude obec splácať po dobu 30 rokov.

ČOV a kanalizácia v obci bola tiež postavená pomocou úveru. Obec tento úver spláca firme Ekostaving Nitra do roku 2014.

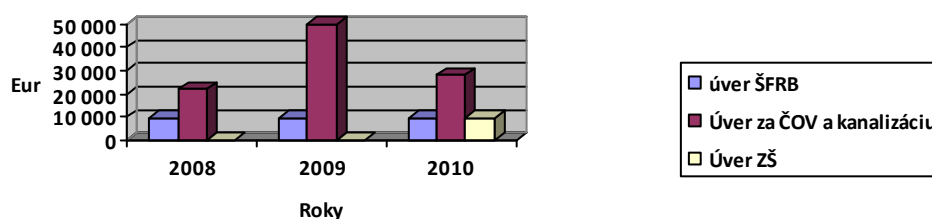
Tab. 15 Finančné operácie obce v Eurách

Ukazovateľ/ rok	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Úver ŠFRB	9 433	9 488	9 535	1,01
Úver za ČOV a kanalizáciu	22 000	49 850	28 039	1,27
Úver základ.škola	0	0	9 675	

Zdroj: záverečný účet, vlastné prepočty

Pri posúdení uvedených úverov konštatujeme, že v roku 2010 boli výdavky na splatenie úveru za ČOV a kanalizáciu zvýšené o 27 % v porovnaní s rokom 2008. Pri úvere, ktorý obec platí za nájomnú bytovku pozorujeme zvýšenie len o 1 % v sledovanom období.

Graf 9 Finančné operácie obce

Zdroje: záverečný účet

4.5 Programový rozpočet

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec zostavila rozpočet obce ako viacročný rozpočet na tri rozpočtové roky a to roky 2009 - 2011.

Rozpočet obce je zostavený každý rok, v súčasnosti obec nemá schválený rozpočet na rok 2011 a hospodári podľa rozpočtového provizória. Výdavky uskutočnené v čase rozpočtového provizória nesmú v každom mesiaci prekročiť 1/12 celkových výdavkov rozpočtu obce. Rozpočtové príjmy a rozpočtové výdavky uskutočnené počas tohto rozpočtového provizória sa zúčtujú s rozpočtom obce po jeho schválení. Rozpočet na rok 2011 by mal byť schválený koncom mája toho roku. Zároveň bude v tomto období schválený programový rozpočet na roky 2012 – 2015. Pri príprave rozpočtu bude obec zohľadňovať doterajšiu finančnú situáciu obce, nakoľko neočakáva výrazné zvýšenie vlastných príjmov a je veľmi závislá na podieloch zo ŠR, neočakáva sa v najbližších troch rokoch podstatný rozdiel v položkách rozpočtu v porovnaní s doterajším stavom. Je však potrebné zohľadniť ekonomickú situáciu štátu a v prípade prepadu podielových daní bude obec nútená zvyšovať miestne poplatky.

Obec Tesárske Mlyňany nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť a nakoľko až v roku 2014 bude skončené splácanie úveru na kanalizáciu a ČOV v obci, neplánuje obec v tomto období žiadne väčšie investície. Realizáciu nejakých nových aktivít a projektov obec plánuje až od roku 2015, čo sa prejaví aj v rozpočte obce.

Záver

Rozpočet je základným ekonomickým nástrojom finančnej politiky obce. Je súčasťou verejných rozpočtov, ktorými sa zabezpečujú úlohy verejného sektora na miestnej úrovni. Je vyjadrením vzťahu obce k štátu, právnickým osobám a fyzickým osobám, ako aj k obyvateľom obce. Usmerňuje hospodárenie s finančnými prostriedkami obce prostredníctvom zákonov a opatrení, ktoré si formuluje miestna samospráva.

Vypracovaná bakalárskej práca zhodnotila financovanie rozpočtu obce a analýzu jednotlivých položiek rozpočtu obce Tesárske Mlyňany za sledované obdobie rokov 2008, 2009 a 2010. Zdrojom informácií, z ktorým sme čerpali potrebné údaje boli záverečné účty obce za jednotlivé roky sledovaného obdobia.

Pri analýze bežného rozpočtu, kapitálového rozpočtu a finančných operácií rozpočtu obce u jednotlivých vybraných položiek a pri zisťovaní rozdielov v sledovanom časovom období sme použili metódu komparácie a štatistickú metódu, ktorou je bázický index.

Na základe dosiahnutých výsledkov v bakalárskej práci sme osobitne zhodnotili bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie prostredníctvom výberových ukazovateľov rozpočtu prezentujúcich stav a trendy vývoja, ktoré boli v práci dokumentované v tabuľkovej a grafickej forme.

Cieľom bakalárskej práce bolo formou posúdenia jednotlivých časových období poukázať na ekonomickú situáciu v našej spoločnosti a vplyv hospodárskej krízy na financovanie obcí Slovenska.

Pri posúdení sledovaného obdobia môžeme konštatovať, že rozpočet obce za rok 2008 a 2010 bol plnený ako rozpočet vyrovnaný s výnimkou roku 2009, keby bol rozpočet prebytkový. Pri posúdení príjmov a výdavkov hodnotíme, že v roku 2010 boli príjmy aj výdavky vyššie o 62 % v porovnaní s rokom 2008.

Pri analýze bežného rozpočtu pozorujeme zvýšenie v roku 2010 o 40 % v príjmovej časti tohto rozpočtu a pri bežných výdavkoch sme tiež zistili zvýšenie o 89% v porovnaní s rokom 2008. Pri hodnotení kapitálových príjmov sme zistili nárast v porovnaní s rokom 2008 a to o 18 %.

Výrazné zvýšenie v roku 2010 pozorujeme v ukazovateli príjmovej finančnej operácie a to až 6 násobné zvýšenie, ktoré bolo spôsobené z dôvodu prijatia dotácie a úveru na rekonštrukciu základnej školy, pričom výdavkové finančné operácie vzrástli v porovnaní s rokom 2008 len o 39 %.

Dospeli sme k záveru, že zvýšenie celkových príjmov rozpočtu obce pokryje iba jednu polovicu zvýšených výdavkov v bežnom rozpočte sledovaného časového obdobia. Z uvedeného je zrejmé, že príjmy rozpočtu obce sú nepostačujúce na pokrytie výdavkov obce, nízky nárast bol spôsobený znížením podielových daní pre rozpočty obcí a tým, že obce nezvyšovali miestne poplatky, jednotlivé sadzby za položky v miestnych poplatkoch boli za celé tri roky sledovaného obdobia v nezmenenej výške. Výdavkové položky rozpočtu v roku 2010 zahŕňali finančné prostriedky, ktoré obec poskytla z vlastného rozpočtu a prostredníctvom dotácie zo štrukturálnych fondov na realizáciu zateplenia budovy základnej školy a výmenu okien. Celkové náklady na túto akciu predstavovali 36% z celkového rozpočtu obce na rok 2010.

Pri analýze rokov 2008 – 2010 v sledovanom období sme zistili, že transfery zo ŠR dosiahol v roku 2009 najvyššiu hodnotu pričom pri posúdení roku 2010 a 2008 pozorujeme viac ako trojnásobné zvýšenie v roku 2010 v porovnaní s rokom 2008, ktoré bolo spôsobené poskytnutými finančnými prostriedkami vo forme dotácie zo štátneho rozpočtu vo výške 20 338,-Eur na realizáciu rekonštrukcie základnej školy. V ukazovateli transfer pre rozpočtovú organizáciu základnú školu je len nepatrné zvýšenie.

Pri porovnaní výnosu miestnych daní v príjmovej časti rozpočtu pozorujeme, že v roku 2010 nastal pokles o 23 % v porovnaní s rokom 2008, a v porovnaní s rokom 2009 pokles o 14 %. Zníženie podielových daní pre obec je spôsobené celkovou ekonomickou krízou spoločnosti, nakoľko obec je na týchto finančných prostriedkoch závislá, pokles spôsobil pre rozpočet obce vážne problémy pri zabezpečení bežnej činnosti obce.

Zhodnotením miestnych daní a poplatkov nastalo v období 2010 najvyššie zvýšenie u dane za komunálny odpad a to o 38 %.

Pri posudzovaní vybraných výdavkových položiek v časti bežné výdavky, sme zistili, že najvyšší nárast bol pri nákladoch na kanalizáciu čo predstavovalo v roku 2010 zvýšenie až o 94 % v porovnaní s rokom 2008 oproti tomu pokles o 18 % bol v nákladoch na verejné osvetlenie. V časti kapitálové výdavky pozorujeme nárast v príspevku pre športovú činnosť o 13 % v porovnaní s rokom 2008, pričom u položiek komunitný fond a príspevok pre pamiatkovú starostlivosť sme zistili pokles, čo vyjadruje, že obec podporuje činnosť športového klubu aj napriek ťažkej finančnej situácii.

Dôsledky súčasnej hospodárskej krízy, ktorá má vplyv na zníženie podielu daní pre obce pozorujeme, aj na rozpočte obce. Výdavky obce na činnosť obecného úradu, vzdelanie, šport, kultúru, sociálne služby v roku 2010 predstavovala necelých 62 % z celkových výdavkov

obce, pričom vlastné príjmy obce v roku 2010 dosiahli 60 % celkových vlastných príjmov, čo však znamená, že nepostačili na pokrytie vlastných výdavkov obce.

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy môže obec na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, ak celková suma dlhu ku koncu roka neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka a suma bežných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úrokov neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Obec prijala úvery na realizáciu investičných akcií, a to výstavbu nájomnej bytovky, vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci a zateplenie budovy základnej školy a výmenu okien.

Obec Tesárske Mlyňany je zadĺžená na obdobie 30 rokov úverom zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktorého výška dlhu je k 31.12.2010 v sume 270 460,- Eur, posledná splátka bude v roku 2035. Výška úveru na ČOV a kanalizáciu predstavuje k 31.12.2010 sumu 92 577,- Eur a obec má tento úver zaplatiť do roku 2014. Zostatok úveru na projekt základnej školy je vo výške 96 236,- Eur. Bežné mesačné splátky uvedených úverov sú 9000,- Eur.

Obec si vytvára na krytie nevyhnutných a nepredvídaných výdavkov a úhradu schodku hospodárenia rezervný fond. Použitie v priebehu roka 2010 bolo vo výške 17 362,32 Eur. Konečný zostatok k 31.12.2010 predstavoval sumu 29,97 Eur.

Obec si tvorí aj sociálny fond vo výške 1,25% z vyplatených miezd a odmien zamestnancov obce a jeho výška bola k 31.12.2010 v sume 263,12 Eur.

Na základe uvedeného zhodnotenia je zrejmé, že obec je už dosť zadĺžená a ďalšie zadlžovanie už nie je možné. Nakoľko obec je veľmi závislá od ekonomiky štátu a od podielových daní, bude aj v budúcnosti tvorba a vývoj rozpočtu obce ovplyvnený touto položkou. Možným návrhom, v prípade neustáleho prepadu podielových daní, je aj zvýšenie miestnych poplatkov. Uvedené opatrenie súvisí aj s celkovým zvyšovaním cien energií, cien pohonných hmôt ako aj nákladov na osvetlenie, na zabezpečenie služieb ako je vývoz odpadu, údržbu kanalizácie, verejných priestranstiev, miestnych komunikácií a základných potrieb obce. Zároveň je potrebné šetriť všade tam, kde je to možné, napr. na vykurovaní väčších priestorov obecných budov, šetriť na miestnom osvetlení, podnecovať miestne obyvateľstvo k väčšej separácii komunálneho odpadu...

V súčasnom období, do roku 2014, je obec zaťažená splácaním troch úverov. Obec by mala pokračovať len v projektoch, ktoré sú už rozpracované, nezadlžovať sa ďalším úverom. Veľké investičné akcie je možné naplánovať až od roku 2015.

Navrhujeme majetok obce nepredávať, nevyužitú obecnú priestory prenajať podnikateľom, čo prinesie úžitok nielen obci, ale odzrkadlí sa to aj vo forme zvýšenia rozpočtovej položky.

Zoznam použitej literatúry

- [1] BELAJOVÁ, A. – BALÁŽOVÁ, E. 2006. *Majetok obcí*. Nitra: Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied. s 6. ISBN 80-89162-19-3.
- [2] BELIČKOVÁ, K. a kol. 2005. *Verejné rozpočty*, Bratislava: Ekonóm. ISBN 80-225-2077-2.
- [3] BENČO, J. – BERČÍK, P. – MAKARA, Š. 1995. *Organizácia a riadenie verejnej správy*. Banská Bystrica: EF UMB. ISBN 80-85162-92-X. S 26-82.
- [4] BEŇOVÁ, E. a kol. 2005. *Financie a mena*, Bratislava: Ekonóm. s. 73. ISBN 80-80-78-031-5.
- [5] BERČÍK, P. 2002. *Ekonomika vyšších územných celkov*. In: *Verejná správa*. 1997. roč. 80, č. 10, s. 1-3. ISSN 1335-7883
- [6] FABIÁN, Š. 2007. *Zmeny v účtovníctve verejného sektora od roku 2008*. In: *Účtovníctvo ROPO a obcí*, roč. II, 2007. č. 6. s. 1-3, ISSN 1337-0197.
- [7] FÁZIKOVÁ, M. 2001. *Rozvoj vidieka na Slovensku, štrukturálna a regionálna politika*, In: *Manuál 2, Program SAPARD*, Nitra: Agentúra pre rozvoj vidieka.
- [8] GAZGÁDOVÁ, E. 2005. *Harmonizácia výsledku hospodárenia podľa direktív Európskej únie*. In: *Acta Academica Karviniensia 1/2005*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě Obchodne podnikatelská fakulta v Karviné, ISSN 1212-415X.
- [9] GOZORA, V. 2007. *Ekonomický a sociálny rozvoj, krízový a projektový manažment obce*. Nitra. s. 7-8. ISBN 978-80-89143-52-8
- [10] GRUŇ, L. – PAULIČKOVÁ, A. – VYDROVÁ, V. 2005. *Samospráva ako súčasť verejnej správy*. Bratislava: Euronion, s. 124, ISBN 80-88984-82-3.
- [11] HACHEROVÁ, Ž. – LÁTEČKOVÁ, A. – KOČNER, M. 2010. *Základy účtovníctva*. Nitra: SPU, 2010. 177 s. ISBN 978-80-552-0384-3.
- [12] HALÁSKOVÁ, M. – KOVÁŘ, J. 2004. *Veřejná ekonomika a veřejná správa: VŠB-Technická Univerzita Ostrava*, s. 15-150. ISBN 80-248-0587-1.
- [13] HAMALOVÁ, M. 2007. *Teória, riadenie a organizácia verejnej správy 1. časť: Teória verejnej správy*. Bratislava. Vysoká škola Ekonómie a manažmentu verejnej správy. s.144 ISBN 978-80-89143-58-0.
- [14] HAMALOVÁ, M. 2008. *Teória, riadenie a organizácia verejnej správy 2. časť: Organizácia verejnej správy*. Bratislava. Vysoká škola Ekonómie a manažmentu verejnej správy. s. 144 ISBN 978-80-89143-63-4.

- [15] KICOVÁ M. 2007. *Zborník príspevkov z vedeckej konferencie „Finančné riadenie a výkonnosť podnikov.“* Košice PHF EU. ISBN 978-80-225-2343-1.
- [16] KONEČNÝ, S. 2006. *Komunálna politika (študijná príručka)*. Bratislava. MAYOR. s.144 ISBN 80-969133-2-8.
- [17] KOSORÍN, F. 2003. *Verejná správa*. Bratislava: Ekonóm, 2003. 168 s. ISBN 80-225-1696-1.
- [18] KOVALČÍKOVÁ, A. 2009. Rozpočtové príjmy a ich zobrazenie v účtovníctve rozpočtových organizácií. In *ÚČTOVNÍCTVO ROPO A OBCÍ v praxi*. Ročník IV. č. 5/2009. s. 4-5. ISSN 1337-0197
- [19] KOVANICOVA, D. a i. 2002. *Finančné účtovníctví světový koncept*. 2002. s. 14. ISBN 80-7273-090-8.
- [20] KOVÁŘ, J. 2003. *Postavení veřejné správy ve společnosti a v národním hospodářství*. In: *Teória a prax verejnej správy.. Zborník z konferencie*. Košice:UPJŠ, 2003. ISBN 80-7097-519-9.
- [21] KOZOVSÝ, S. Implementácia programového rozpočtovania v praxi územnej samosprávy v podmienkach Slovenskej republiky. [online]. [cit. 15.04.2011]. Dostupné z <http://kvf.vse.cz/storage/1239724720sb.kozovsky.pdf> >
- [22] KOZOVSÝ, D. 2009. Viacročný rozpočet, programové rozpočtovanie, aktuálne účtovníctvo a controlling v obci. In *ÚČTOVNÍCTVO ROPO A OBCÍ v praxi*. Ročník IV. 6/2009, s. 22-26. ISSN 1337-0197
- [23] ĽALÍKOVÁ, A. 2008. Najčastejšie porušenia rozpočtových pravidiel a zásad účtovníctva obcí v praxi. In *ÚČTOVNÍCTVO ROPO A OBCÍ v praxi*. Ročník III. č. 10/2008. s. 4-7. ISSN 1337-0197
- [24] LÁTEČKOVÁ, A. 2003. *Analýza uplatnenia IS/IT pri vedení účtovníctva*. IN: *Zborník z medzinárodného vedeckého seminára „Aktuálne problémy riešené v agrokomplexe“*. Nitra: SPU, 2003, s. 51 (text na CD), ISBN 808069-295-5.
- [25] MAHĎAKOVÁ, J. 2011. Rozpočet obce ako základný nástroj riadenia a implementácie volebného programu. In *PRÁVO ROPO A OBCÍ v praxi*. Ročník IV. č. 3/2011., s. 16-18. ISSN 1337-7523
- [26] MÁZIKOVÁ, K. a i. 2006. *Účtovníctvo nadobúdanie zručností v podvojnom účtovníctve*. ISBN 80-8078-088-9.
- [27] Nariadenie MF SR č. 24501/2003 – 92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre rozpočtové organizácie, štátne fondy, príspevkové organizácie, obce a vyššie územné celky.

- [28] Nariadenie MF SR č. 16786/2007 – 31, ktorým sa ustanovuje postup účtovania pri prechode zo sústavy jednoduchého účtovníctva do sústavného podvojného účtovníctva pre príspevkové organizácie, ktorých zriaďovateľom je obec alebo vyšší územný celok, ak nepodnikajú a ak objem ich ročného rozpočtu výdavkov nepresahuje 16596 Eur.
- [29] ORGONÍK, P. 2008. Vzťah rozpočtu a účtovníctva, In *ÚČTOVNÍCTVO ROPO A OBCÍ v praxi*. Ročník III. č. 7-8/2008. s. 20-23. ISSN 1337-0197
- [30] PEKOVÁ, J. 2004. *Hospodářeni a finance územní samosprávy*. I. vyd. Praha: Management Press. 2004. s. 375, 27,57. ISBN 80-72-61-086-4.
- [31] ŘEHŮŘEK, M. 2000. *Pojem a principy modernej verejnej správy*. In: Právny obzor. 2000, roč. 82, č. 2. s. 103-118. ISBN 0032-6984
- [32] STEIDLOVÁ, J.: *Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor a príprava na zavedenie Centrálného účtovníctva štátu v ČR*. In: Účtovníctvo, auditorstvo, daňovníctvo v tórii a praxi, č. 12/2006, s. 476.
- [33] SYSÁKOVÁ, V. – NINÁČOVÁ, V. 2007. *Úvod do teórie financií a meny*. Bratislava. Vysoká škola Ekonomie a manažmentu verejnej správy. s. 144 ISBN 978-80-89143-59-7
- [34] ŠKULTÉTY, P. 2005. *Základy verejnej správy*: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB 2005, s. 11-66. ISBN 80-8055-387-4.
- [35] ŠVANTNEROVÁ, L. a i. 1995. *Ekonomická obcí (vybrané kapitoly)*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB. s. 79. ISBN 80-88825-12-1.
- [36] TEJ, J. 2002. *Ekonomika a manažment verejnej správy*, VUS PU, Prešov. ISBN 80-886702-53-1.
- [37] VAŇOVÁ, A. – BERNÁTOVÁ, M. 1999, *Marketing pre samosprávy II. Komunikácia s verejnosťou*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 96 s. ISBN 80-8055-338-6.
- [38] VAŇOVÁ, A. – BERNÁTOVÁ, M. 2000, *Marketing pre samosprávy I. Marketing území*. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 2000. 180 s. ISBN 80-8055-337-8.
- [39] Verejný sektor bude účtovať prehľadnejšie In: eNoviny, vydanie 10/2006.[online]. [cit. 2010-12-10].
Dostupné z < <http://www.enoviny.sk/?sekcia=3&uroven=1&obsah=16&cid=16126> >
- [40] Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve
- [41] Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- [42] Zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [43] Zákon č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy